

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ Π. ΑΛΠΙΤΣΗ
ΚΑΤΑΝΟΩ ΚΕΙΜΕΝΑ & ΕΚΘΕΤΩ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΟΥ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Σύμβολα

☑ Άσκηση κλειστού τύπου

🗑 Άσκηση ανοιχτού τύπου

📦 Άσκηση τράπεζας θεμάτων

👉 Σημαντική σημείωση

→ Βλέπε απάντηση στο βιβλίο: Σ. Π. Αλπίτση, *Περνώντας από τη θεωρία στην πράξη*
– *Νεοελληνική Γλώσσα & Λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου*, εκδόσεις αξία

Β΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ
- Εμείς & Οι άλλοι -

1ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Β. 2. Οικογένεια

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ: σελ. 486-490

ΘΕΜΑ Α: σελ. 489

Επιλεγμένα αποσπάσματα σχετικά με το θέμα όπου εστιάζει η περίληψη:

- είναι το πρώτο μάθημα στις σχέσεις με τους άλλους, εφόσον στους κόλπους της οικογένειας νιώθεις ασφαλής, έχεις κάποιον στον οποίο μπορείς να βασίζεσαι, με τον οποίο μπορείς να μοιράζεσαι τα προβλήματά σου.
- λαμβάνεις αγάπη, σεβασμό, ενθάρρυνση, κατανόηση, ελπίδα, συμβουλές, αλλά και διδάσκεσαι αξίες, όπως αυτή της ευθύνης
- Τα μέλη της οικογένειας υποστηρίζουν το ένα το άλλο και μοιράζονται τις χαρές και τις θλίψεις της ζωής.
- Η οικογένεια παρέχει ένα περιβάλλον για προσωπική ανάπτυξη
- Η οικογένεια είναι το πρώτο «σχολείο», στο οποίο ένα παιδί μαθαίνει τις βασικές αξίες της ζωής που το καθοδηγούν στα μετέπειτα βήματά του και διαμορφώνουν τον χαρακτήρα του.

 Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε εδώ τον ρόλο των υπερώνυμων, δηλαδή των γενικών όρων, στην περίληψη. Έτσι, προσέχουμε ότι όροι και φράσεις του κειμένου, όπως: «μπορείς να βασίζεσαι, με τον οποίο μπορείς να μοιράζεσαι τα προβλήματά σου», «λαμβάνεις ενθάρρυνση, κατανόηση, ελπίδα, συμβουλές», «Τα μέλη της οικογένειας υποστηρίζουν το ένα το άλλο και μοιράζονται τις χαρές και τις θλίψεις της ζωής» μπορούν να αποδοθούν με το υπερώνυμο: υποστήριξη/συμπαράσταση/ενίσχυση.

 Το κείμενο 1 πραγματεύεται τον σημαντικό ρόλο της οικογένειας στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του παιδιού. Ειδικότερα, υποστηρίζεται ότι, απολαμβάνοντας την ασφάλεια, το άτομο κοινωνικοποιείται ομαλά, εφόσον λαμβάνει υποστήριξη, αγάπη, σεβασμό, αλλά και υπευθυνοποιείται. Τέλος, σημειώνεται ο παιδευτικός ρόλος της οικογένειας, που διδάσκει αξίες στο παιδί, βοηθώντας το να διαμορφώσει έτσι την προσωπικότητά του.

(53 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

 Ερώτημα 1^ο : σελ. 489

1. Λάθος, 1^η παρ.: «Η Ημέρα της Οικογένειας γιορτάζει τις οικογένειες και τονίζει τη σημασία των οικογενειακών δεσμών και του ποιοτικού χρόνου που περνούν μεταξύ τους τα μέλη της».

2. Σωστό, 2^η παρ.: «Κι αυτό, γιατί είναι το πρώτο μάθημα στις σχέσεις με τους άλλους, εφόσον στους κόλπους της οικογένειας νιώθεις ασφαλής, έχεις κάποιον στον οποίο μπορείς να βασίζεσαι, με τον οποίο μπορείς να μοιράζεσαι τα προβλήματά σου»

3. Λάθος, 3^η παρ.: «Στο σπίτι η οικογένεια διδάσκει τα παιδιά συνήθειες και συμπεριφορές που θα τα βοηθήσουν...».

4. Λάθος: «Πολλοί γονείς είναι ανάγκη...να πάψουν να βλέπουν τα παιδιά τους κάτω από το πρίσμα της δικής τους περασμένης εποχής. ...», «Μη μιλάτε για τα παιδιά σας –μπροστά τους τουλάχιστο– σαν να πρόκειται για αντικείμενα...» ☞ Και τα δύο αποτελούν προβλήματα, εφόσον οι γονείς δυσκολεύουν τα παιδιά τους με τις συμπεριφορές τους.

5. Λάθος, 4^η παρ.: «Ο κόσμος δεν πάει πίσω· προχωρεί μπροστά κι όσο προχωράει τόσο μεταβάλλεται. Όποιος δεν μπορεί να καταλάβει τούτη τη μεταβολή και να βρει μέσα της όσα καλά στοιχεία περιέχει, δεν μπορεί να διαδραματίσει σωστά τον ρόλο του γονέα».

Ερώτημα 2^ο : σελ. 490

α.

i) Η άνω τελεία στο συγκεκριμένο σημείο του αποσπάσματος **δίνει έμφαση στην αντίθεση** που ακολουθεί, δηλαδή στη διαπίστωση ότι ο κόσμος «πάει μπροστά», προοδεύει, ώστε να πείσει τους γονείς που εμμένουν στην εποχή τους ότι δεν ήταν πιο εξελιγμένη-καλύτερη από τη σημερινή, την πιο σύγχρονη εποχή των παιδιών τους.

ii) Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί εδώ τα εισαγωγικά για να **μεταφέρει σε ευθύ λόγο** το συνηθισμένο σχόλιο με το οποίο οι γονείς περιαυτολογούν μπροστά στα παιδιά τους. Ταυτόχρονα, βέβαια, τα εισαγωγικά στο σημείο αυτό μπορεί να θεωρήσει κάποιος ότι **υποδηλώνουν και το ειρωνικό σχόλιο του συγγραφέα** για τη συγκεκριμένη στάση των γονέων, την οποία ο ίδιος απορρίπτει/αποδοκιμάζει.

iii) Με το **σχόλιο που παρεμβάλλει ο συγγραφέας** ανάμεσα σε παύλες επιχειρεί μία **διακριτική παρεμβολή**, ώστε να φανεί ευγενικός απέναντι στους γονείς, τους οποίους ουσιαστικά **συμβουλεύει για το προφανές**, ότι δηλαδή δεν πρέπει να αντιμετωπίζουν τα παιδιά τους ως αντικείμενα.

β.

✍ Ο συμβουλευτικός τόνος του συγγραφέα προς τους γονείς διαμορφώνεται με τις παρακάτω γλωσσικές επιλογές/εκφραστικά μέσα:

✓ **Ρήματα σε έγκλιση υποτακτική, εκφρασμένα σε δεοντική τροπικότητα που δηλώνει το χρέος:** «Πολλοί γονείς είναι ανάγκη να ξεχάσουν τη δική τους εφηβική ηλικία, τη δική τους νιότη και να πάψουν να βλέπουν τα παιδιά τους κάτω από το πρίσμα της δικής τους περασμένης εποχής».

Ο συγγραφέας προτρέπει τους γονείς να μην κάνουν συνηθισμένα τους σφάλματα, αντιμετωπίζοντας τα παιδιά τους υπό το πρίσμα μιας αναχρονιστικής αντίληψης.

✓ **Αποτρεπτική προστακτική:** «Μη φέροντε ποτέ τον εαυτό σας για παράδειγμα στο παιδί σας... Μην του λέτε... Μη μιλάτε για τα παιδιά σας...»

Ο συγγραφέας προτρέπει τους γονείς να μην συγκρίνουν τον εαυτό τους με το παιδί τους με τρόπο που να υπονοούν ότι είναι ανώτεροι, πιο ικανοί, αλλά

και να μην το αξιολογούν συνεχώς σαν να πρόκειται για κάποιο αποτελεσματικό ή αναποτελεσματικό αντίστοιχα χρηστικό αντικείμενο.

- ✓ **Ευθύς λόγος που υποδηλώνει αποτρεπτικό σχόλιο σε συνδυασμό με την προστακτική έγκλιση** (Βλέπε παραπάνω): «όταν εγώ ήμουν στην ηλικία σου...», «αν είχα όσα έχεις εσύ τώρα...»

Ο συγγραφέας προτρέπει τους γονείς να μην συγκρίνουν τον εαυτό τους με το παιδί τους με τρόπο που να υπονοούν ότι είναι ανώτεροι ή να το ενοχοποιούν που ζει σε μια εποχή που του δίνει τη δυνατότητα να απολαμβάνει περισσότερες παροχές, ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο.

- ✓ **Προτρεπτική υποτακτική**: «Να θυμάστε ότι ο έφηβος απαιτεί...»

Ο συγγραφέας υπενθυμίζει στους γονείς ότι ο έφηβος, που είναι ανήσυχος πνευματικά κι αρχίζει να κρίνει τους γονείς του, αξιώνει πια τον σεβασμό τους, που πρέπει να αποδεικνύεται με τα λόγια και τις πράξεις τους, σύμφωνα και με όσα έχουν προαναφερθεί.

Ερώτημα 3^ο : σελ. 490

 Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της αιτιολόγησης, καθώς αιτιολογείται ο αρχικός ισχυρισμός του συγγραφέα (θεματική πρόταση της παραγράφου) ότι: «Η οικογένεια είναι ένα σημαντικό και πολύτιμο δώρο». Ο αιτιολογικός σύνδεσμος «γιατί» που εισάγει την επιχειρηματολογία που ακολουθεί (λεπτομέρειες-σχόλια της παραγράφου), καθώς και το «εφόσον» που έπεται, δηλώνουν την πρόθεση του πομπού να αιτιολογήσει τη θέση του: «Κι αυτό, **γιατί** είναι το πρώτο μάθημα στις σχέσεις με τους άλλους, **εφόσον** στους κόλπους της οικογένειας νιώθεις ασφαλής, έχεις κάποιον στον οποίο μπορείς να βασίζεσαι, με τον οποίο μπορείς να μοιράζεσαι τα προβλήματά σου...λαμβάνεις αγάπη, σεβασμό, ενθάρρυνση, κατανόηση, ελπίδα, συμβουλές, αλλά και διδάσκεσαι αξίες... Τα μέλη της οικογένειας υποστηρίζουν το ένα το άλλο και μοιράζονται... Η οικογένεια παρέχει ένα περιβάλλον για προσωπική ανάπτυξη...». Με τη μέθοδο αυτή **αποδεικνύεται** το επιχείρημα που αναπτύσσει ο πομπός, ώστε **ο λόγος γίνεται πιο πειστικός-αποτελεσματικός**.

ΘΕΜΑ Γ : σελ. 490

Μέσα από την αφήγηση της ζωής του αντιλαμβανόμαστε ότι ο Φέρλονγκ, ο κεντρικός ήρωας του κειμένου 3, βιώνει μία δύσκολη κατάσταση, ως παιδί «Αγνώστου πατρός», αλλά έχει ταυτόχρονα την τύχη να ζει προστατευμένος στο σπίτι της κυρίας Γουίλσον. Πιο συγκεκριμένα, η **μεταφορική φράση** «θα' βγαине κορόιδο», καταδεικνύει ότι ήταν στιγματισμένος, εφόσον οι συντοπίτες του έκριναν ότι θα ήταν πάντα υποδεέστερος των άλλων παιδιών. Έπειτα, η αφήγηση ενός περιστατικού στο σχολείο μας μεταφέρει μέσω της αποτροπιαστικής **νατουραλιστικής οπτικο-κινητικής εικόνας** «μια φορά, είχε γυρίσει σπίτι και η πλάτη του παλτού του έσταζε φλέματα» τη βία που δέχτηκε από τα άλλα παιδιά, επειδή ήταν νόθος, η οποία σίγουρα θα του προκαλούσε λύπη όσο κι αν είχε την τύχη να βρίσκει σχετική ασφάλεια στο σπίτι της κυρίας Γουίλσον. Τέλος, η **περιγραφή** του μορφασμού του υπαλλήλου που τον εξυπηρέτησε στο ληξιαρχείο, «Το στόμα του υπαλλήλου στράβωσε κι ένα περιπαιχτικό χαμόγελο φάνηκε στο πρόσωπό του», φανερώνει ότι ακόμη και σε μεγαλύτερη ηλικία συνέχιζε να αντιμετωπίζει την κοινωνική απόρριψη

και την αδικαιολόγητη αποδοκιμασία, επειδή ο πατέρας του δεν τον είχε αναγνωρίσει.

Προσωπικά, διαβάζοντας το κείμενο σκέφτηκα πόσο αδικούνται όσοι μεγαλώνουν σε δύσκολες οικογενειακές συνθήκες και λυπάμαι γι' αυτό. Κυρίως, όμως, αισθάνθηκα θυμό απέναντι στην κοινωνία που κρίνει τόσο αυστηρά και προκατειλημμένα, ιδίως μικρά παιδιά. Μόνη παρηγοριά είναι το γεγονός πως υπάρχουν άνθρωποι σαν την κυρία Γουίλσον που επιλέγουν την ανθρωπιά και την καλοσύνη αντί την προκατάληψη και τη χαιρεκακία.

(200 λέξεις)

→ **Εντόπισε τους παραπάνω κειμενικούς δείκτες στο βιβλίο:** Σ. Π. Αλπίτση, *Περνώντας από τη θεωρία στην πράξη – Νεοελληνική Γλώσσα & Λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου*, εκδόσεις αξία

→ **σχήμα μεταφοράς:** σελ. 263

→ **περιγραφή:** σελ. 441

→ **εικόνα:** σελ. 255

→ **Νατουραλισμός:** σελ. 472

ΘΕΜΑ Δ : σελ. 490

Ομιλία/Προφορική εισήγηση μαθητή/μαθήτριας σε σχολική εκδήλωση απέναντι σε μεικτό κοινό:

- **Εξωτερικά χαρακτηριστικά:**
- Προσφωνήσεις, επιφωνήση
- **Εσωτερικά γνωρίσματα περιεχομένου:**
- Λογική απόδειξη των θέσεων του πομπού με ορθά επιχειρήματα (έγκυρα και αληθή). Μπορούν να αξιοποιηθούν και επεξηγηματικά μέρη.
- Πρόλογος: τιμητική αναφορά στον Σύλλογο Γονέων & Κηδεμόνων που διοργάνωσε την εκδήλωση και αφορμή της εκδήλωσης: Παγκόσμια Ημέρα Οικογένειας.
- Υφολογική ποικιλία: οικείο ύφος (απεύθυνση σε άτομα με οικείους δεσμούς) με: α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο σε συνδυασμό με το ουδέτερο-απρόσωπο ύφος που διαμορφώνουν τα ακόλουθα μέσα: γ' ρηματικό πρόσωπο, κυριολεκτική γλώσσα και άλλες γλωσσικές επιλογές της επιχειρηματολογίας που θα χρησιμοποιήσουμε εδώ: διαρθρωτικές λέξεις-φράσεις που δηλώνουν: αιτία, επεξήγηση, αποτέλεσμα, συμπέρασμα, ρητορικό ερώτημα.

σελ. 491: Κρατώ σημειώσεις από τα κείμενα αναφοράς που θα με

βοηθήσουν να αποδείξω τις θέσεις μου και να εμπλουτίσω το περιεχόμενο του κειμένου που θα γράψω.

Κείμενο 1:

- ✓ βασικό κύτταρο της κοινωνίας. (Α2' Σκέλος)
- ✓ είναι το πρώτο μάθημα στις σχέσεις με τους άλλους, εφόσον στους κόλπους της οικογένειας νιώθεις ασφαλής, έχεις κάποιον στον οποίο μπορείς να βασίζεσαι, με τον οποίο μπορείς να μοιράζεσαι τα προβλήματά σου. (Α2' Σκέλος)
- ✓ είναι το πρώτο μάθημα στις σχέσεις με τους άλλους, εφόσον στους κόλπους της οικογένειας νιώθεις ασφαλής, έχεις κάποιον στον οποίο μπορείς να βασίζεσαι, με τον οποίο μπορείς να μοιράζεσαι τα προβλήματά σου. (Α2' Σκέλος)
- ✓ Τα μέλη της οικογένειας υποστηρίζουν το ένα το άλλο και μοιράζονται τις χαρές και τις θλίψεις της ζωής. (Α2' Σκέλος)
- ✓ Η οικογένεια παρέχει ένα περιβάλλον για προσωπική ανάπτυξη και είναι η πιο σημαντική επιρροή στη ζωή ενός παιδιού (Α1' Σκέλος)
- ✓ από τις πρώτες στιγμές της ζωής τους τα παιδιά εξαρτώνται από τους γονείς για να τα προστατεύσουν και να καλύψουν τις ανάγκες τους κι έτσι διαμορφώνεται η πρώτη σχέση του παιδιού με το κοινωνικό περιβάλλον. (Α2' Σκέλος)
- ✓ Η οικογένεια είναι το πρώτο «σχολείο», στο οποίο ένα παιδί μαθαίνει τις βασικές αξίες της ζωής που το καθοδηγούν στα μετέπειτα βήματά του και διαμορφώνουν τον χαρακτήρα του. Στο σπίτι η οικογένεια διδάσκει τα παιδιά συνήθειες και συμπεριφορές (Α1' Σκέλος)
- ✓ Η οικογένεια είναι η πρώτη κοινωνική ομάδα στην οποία συμμετέχει το παιδί και τα όσα θα βιώσει και θα διδαχθεί από αυτήν έχουν τη δική τους σημασία για τη μετέπειτα συμπεριφορά και τον ρόλο του στην κοινωνία. (Α2' Σκέλος)

Κείμενο 2:

- ✓ σεβασμό της προσωπικότητάς (Α1 & Α2' Σκέλος)
- ✓ από όσα αποτρέπει ο συγγραφέας τους γονείς απορρέουν τα θετικά: οι γονείς διδάσκουν μετριοφροσύνη κι αποδοχή (Α1 & Α2' Σκέλος)

 Στο υπόδειγμα που ακολουθεί έχει χρησιμοποιηθεί πορτοκαλί γραφή σε σημεία που εμπνεύστηκε ο πομπός από τα κείμενα αναφοράς που μελέτησε. Επίσης, τα επιχειρήματα που «έχτισε» ο/η συγγραφέας έχουν εμπλουτιστεί με τη βοήθεια του υλικού που μελέτησε στις σελίδες της ενότητας του βιβλίου (σελ. 475-476)

Σεβαστέ-ή Πρόεδρε και
Αξιότιμα μέλη του
Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων,
Αγαπητοί γονείς, κηδεμόνες
και εκπαιδευτικοί,
Φίλες συμμαθήτριες και
Φίλοι συμμαθητές,

Κατ' αρχάς, θα ήθελα να συγχαρώ, μα και να ευχαριστήσω τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων που έλαβε την πρωτοβουλία να διοργανώσει τη σημερινή σχολική εκδήλωση, η οποία είναι αφιερωμένη στην Παγκόσμια Ημέρα Οικογένειας. **Η οικογένεια είναι το πιο μεγάλο «δώρο»** που μπορεί να λάβει ο άνθρωπος, γιατί μας διαμορφώνει και, κατά συνέπεια, διαμορφώνει και την κοινωνία της οποίας είμαστε μέλη.

Πρωτίστως, η οικογένεια **παρέχει ένα περιβάλλον για προσωπική ανάπτυξη**. Ειδικότερα, οι γονείς/κηδεμόνες διαπαιδαγωγούν τα παιδιά, **διδάσκοντας τους τις βασικές αξίες της ζωής που τα βοηθούν να διαμορφώσουν τον χαρακτήρα τους** και να ωριμάσουν. Αυτό σημαίνει ότι παρακινούν το παιδί να μαθαίνει από τα λάθη του ώστε να μην τα επαναλάβει, καθώς και να κατανοεί ότι είναι σημαντικό να φροντίζει τον εαυτό του και να είναι υπεύθυνο για κάθε του πράξη. Παράλληλα, εμπεδώνει πόσο σημαντικό είναι να πιστεύει στις δυνάμεις του, αφού οι γονείς/κηδεμόνες ενθαρρύνουν τα παιδιά σε κάθε τους προσπάθεια, τα βοηθούν να αντιληφθούν αλλά και να εξασκήσουν τα χαρίσματά τους, τους διδάσκουν δεξιότητες. Ενισχύοντας, συνεπώς, την αυτοπεποίθησή τους τα παιδιά διαμορφώνουν μια ισορροπημένη σχέση με τον εαυτό τους που τα βοηθά να ισορροπήσουν και στις κοινωνικές τους σχέσεις.

Η οικογένεια είναι η πρώτη κοινωνική ομάδα στην οποία συμμετέχει το παιδί και αυτό σημαίνει πως ό, τι διδάσκεται από αυτήν καθορίζει και την κοινωνική του συμπεριφορά. Ο σεβασμός, η εντιμότητα στις συναλλαγές μας με τους άλλους, η μετριοφροσύνη που αποτελεί προϋπόθεση για να αναγνωρίσουμε τα προτερήματα των άλλων, αποτελούν αξίες που διδασκόμαστε καθημερινά στην οικογένεια, με αποτέλεσμα να εμπεδώνουμε τη δύναμη της αγάπης, της ανθρώπινης **αλληλεγγύης**, της συνεργασίας. Με λίγα λόγια, στην οικογένεια βρίσκει εφαρμογή το αρχαίο ρητό «η ισχύς εν τη ενώσει». Αυτό σημαίνει ότι όσο είμαστε ενωμένοι με **δεσμούς αγάπης** τόσο πιο δυνατοί είμαστε. Όσο μαθαίνουμε να ακούμε τους γονείς/κηδεμόνες μας και ταυτόχρονα παρακινούμαστε από τις συμβουλές τους να συνυπάρχουμε αρμονικά με τους άλλους, μιλώντας τους με ευγένεια και απολαμβάνοντας στιγμές ψυχαγωγίας, αλλά και βρίσκοντας θαλπωρή στις δύσκολες στιγμές, συνειδητοποιούμε ότι η οικογένειά μας είναι το θεμέλιο της ιδανικής κοινωνίας.

Θα επιβιώσει άραγε η οικογένεια σε καιρούς όπως οι δικοί μας που οι άνθρωποι αισθανόμαστε ενίοτε ότι ο θεσμός αυτός είναι παρωχημένος και μας καταπιέζει; Αν κατανοήσουμε ότι η πιο ανόθευτη αγάπη γεννιέται μέσα στους κόλπους των οικογενειών μας κι ότι αυτή η αγάπη μας διδάσκει να αγαπάμε τον εαυτό μας και τους άλλους, δύσκολα θα φανταστούμε το μέλλον των κοινωνιών μας έξω από το προστατευτικό κέλυφος του οικογενειακού θεσμού.

Σας ευχαριστώ πολύ που με ακούσατε!

(399 λέξεις)

2^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Β.2. Χάσμα των γενεών & Η τρίτη ηλικία

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ: σελ. 492-496

ΘΕΜΑ Α: σελ. 495

Επιλεγμένα αποσπάσματα σχετικά με το θέμα όπου εστιάζει η περίληψη:

- Εκείνο που πρέπει να κατανοήσουν και να συνειδητοποιήσουν τόσο οι μεν όσο και οι δε είναι η διαφορετικότητα.
- ανάγκη προσέγγισης των γενεών...μέσω αμοιβαίας κατανόησης και συμβιβασμών.
- Ο διάλογος και η υποχωρητική στάση...μέσο για τη γεφύρωση οποιασδήποτε ασυμφωνίας.
- Τόσο όμως οι μεγαλύτεροι όσο και οι μικρότεροι πρέπει να είναι αλληλέγγυοι: οι πρώτοι να μεταβιβάζουν υγιή παιδεία...και οι δεύτεροι να τους εξοικειώνουν με ό,τι νέο καταπιάνονται, ώστε η κοινωνία να είναι ενωμένη και να λειτουργεί ομαλά.
- Είναι επιτακτική, λοιπόν, η ανάγκη γεφύρωσης του όποιου χάσματος
- επανάφερε στη μνήμη σου τις λέξεις: διαφορετικότητα, σεβασμός, κατανόηση

☞ Είναι πιο σωστό η περίληψη να έχει κατακλείδα, όπως έχει κι η παράγραφος.

☞ Είναι χρήσιμο να διαπιστώσουμε πώς η λειτουργία της άνω τελείας βοηθά στη σύμπτυξη των νοημάτων, εφόσον συνδέει άμεσα τα νοήματα, τις περιόδους.

☞ Η εύστοχη ονοματοποίηση αποδίδει με λακωνικότητα και ευστοχία τα νοήματα: Βλέπε θεματική της ακόλουθης περίληψης («γεφύρωσης του χάσματος των γενεών», λεπτομέρειες («με κατανόηση, υποχωρητικότητα και διαλεκτική διάθεση»)).

✍ Στο απόσπασμα του κειμένου 1 η συγγραφέας δίνει συμβουλές γεφύρωσης του χάσματος των γενεών. Αρχικά, πρεσβύτεροι και νεότεροι χρειάζεται να αποδεχτούν τη διαφορετικότητά τους με κατανόηση, υποχωρητικότητα και διαλεκτική διάθεση. Παράλληλα, πρέπει να αλληλοβοηθούνται: οι πρώτοι διαπαιδαγωγώντας κατάλληλα τα παιδιά τους, που θα τους βοηθήσουν να εξοικειωθούν με τις σύγχρονες εξελίξεις. Επομένως, ο αμοιβαίος σεβασμός θα διασφαλίσει την κοινωνική ενότητα.

(60 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1^ο : σελ. 495

- ☞ Εμβάθυνση νοήματος σημαίνει ότι συντάσσω μία δική μου παράγραφο όπου αποδεικνύω ότι έχω κατανοήσει τη φράση του πρωτότυπου κειμένου. Ασφαλώς κάνω αναφορά στο κείμενο ή στον/στη συγγραφέα.
- ☞ Για να γίνει κατανοητό το χωρίο αυτό, είναι αναγκαία η μελέτη της επισήμανσης που αναφέρει τον μύθο και –κυρίως- η συνέχεια της παραγράφου όπου ο ίδιος ο συγγραφέας επεξηγεί το νόημα της φράσης.
- ☞ Η παράγραφος είναι πιο σωστή όταν είναι ολοκληρωμένη, όταν δηλαδή έχει τριμερή δομή: θεματική πρόταση/περίοδος -λεπτομέρειες-σχόλια - πρόταση/περίοδο κατακλείδα.
- ☞ Παραπομπές σε λέξεις-φράσεις του κειμένου δεν προσμετρώνται στο όριο των λέξεων.

 Ο Ε. Π. Παπανούτσος, αξιοποιώντας το μύθο του Κρόνου που επικράτησε ανατρέποντας τον πατέρα του και καταπίνοντας έπειτα τα παιδιά του, αποδεικνύει τη ματαιότητα της αχαλίνωτης ρευστότητας. Αναλυτικότερα, υποστηρίζει ότι καταλύεται κάθε σταθερή κοινωνική βάση («γίνεται στο τέλος καταλυτική»), εφόσον ο επαναστάτης πιστεύει ότι οι συνεχείς ανατροπές θα εδραιώσουν ό, τι κατάφερε. Συνεπώς, όταν η αλλαγή γίνεται αυτοσκοπός και παραβλέπονται όσα θετικά έχουν επιτευχθεί, τότε το μέλλον δεν στηρίζεται σε στέρεα θεμέλια και την πρόοδο «καταπίνει» η προοδοπληξία.

(68 λέξεις)

Ερώτημα 2^ο : σελ. 495

α.

- ☞ Γιατί και πώς συνδυάζονται η αιτιολόγηση με τα αίτια-αποτελέσματα;
- Γιατί και τα δύο αναλύονται σε όλη την έκταση της παραγράφου (στο αίτιο-αποτέλεσμα συνήθως δίνεται έμφαση στα αποτελέσματα και το αίτιο ή τα αίτια απλώς αναφέρονται σύντομα). Επιπλέον, οι διαρθρωτικές λέξεις είναι ενδεικτικές των παραπάνω μεθόδων: α) αιτιολόγηση δηλώνουν: καθώς, οφείλεται στη, β) αποτελέσματα δηλώνουν: Ως αποτέλεσμα, οδηγούν σε...

 Στην ανάπτυξη της παραγράφου συνδυάζονται οι εξής τρόποι¹:

- ✓ **αιτιολόγηση:** Η συγγραφέας στις λεπτομέρειες-σχόλια αιτιολογεί τον αρχικό της ισχυρισμό ότι «Διαχρονικά οι δύο γενιές συγκρούονται», εφόσον **ερμηνεύει** τους λόγους που συμβαίνει αυτή η «σύγκρουση»: «Οι νεότεροι...διακρίνουν σε μεγάλο βαθμό τη διαφορά» της δικής τους εποχής με εκείνη των γονέων και των παππούδων τους και «βλέπουν την κοινωνία

που τους παρέδωσαν οι μεγαλύτεροι γεμάτη υποκρισία και αναξιοκρατία», ενώ οι «μεγαλύτεροι», ως «οι πιο «ώριμοι» θεωρούν ότι οι νεότεροι «εγκαταλείπουν τη θρησκεία και τις αξίες που αυτή πρεσβεύει, χωρίς σεβασμό απέναντι στα δικά τους ιδανικά και τις δικές τους αξίες». Τέλος, στην περίοδο κατακλείδα συνοψίζεται το αίτιο: «οφείλεται στη μεγάλη διαφορά της ηλικίας, αφού, καθώς η εποχή αλλάζει, οι νεότερες γενιές αποκτούν διαφορετικά ιδανικά και προτεραιότητες». Με τη μέθοδο αυτή η συγγραφέας **καταφέρνει να αποδείξει το επιχείρημά της, ενισχύοντας έτσι την πειστικότητα** του κειμένου.

- ✓ **αίτια-αποτελέσματα:** Όλα τα παραπάνω αίτια έχουν τα ακόλουθα αποτελέσματα: «Ως αποτέλεσμα, αναπτύσσουν το αίσθημα ότι ζουν σε ένα άφιλο περιβάλλον, όπου δεν υπάρχει κατανόηση και σεβασμός των προβλημάτων και των απόψεών τους.», «οι μεγαλύτεροι αντιμετωπίζουν τους νεότερους ως πλάσματα αδιάφορα για τα κοινά», «οδηγούν σε κενό επικοινωνίας και καχυποψία». Με τη μέθοδο αυτή η συγγραφέας **διαπιστώνει ότι το φαινόμενο του χάσματος των γενεών είναι επιζήμιο για την κοινωνία, αποδεικνύει** αυτό της το επιχείρημά και **πείθει** τους αναγνώστες/τις αναγνώστριες ώστε να επιδιώξουν την άμβλυνση του φαινομένου, υιοθετώντας την κατάλληλη στάση ως μεγαλύτερος ή νεότερος.
- ✓ **σύγκριση-αντίθεση:** με κυριολεκτικό τρόπο εντοπίζεται η διαφορά των απόψεων μεταξύ των νεότερων και των μεγαλύτερων («Οι νεότεροι, έχοντας γεννηθεί και αναπτυχθεί σε μια εποχή που διαφέρει έντονα από εκείνη των γονέων ή των παππούδων τους» και «Οι μεγαλύτεροι, με τη σειρά τους, οι πιο «ώριμοι»...χωρίς σεβασμό απέναντι στα δικά τους ιδανικά και τις δικές τους αξίες»). Με τη μέθοδο αυτή η συγγραφέας επεξεργάζεται το περιεχόμενο των διαφορετικών απόψεων νεότερων και μεγαλύτερων κι έτσι **ο λόγος γίνεται πιο σαφής-κατανοητός, εφόσον** ως αναγνώστες/αναγνώστριες αντιλαμβανόμαστε πώς αντιμετωπίζουν οι δύο πλευρές τον κόσμο και η συγγραφέας **καταφέρνει να αποδείξει με αντικειμενικότητα** το επιχείρημά της, εφόσον εξετάζει και τις δύο οπτικές (νεότερων-μεγαλύτερων), **ενισχύοντας έτσι την πειστικότητα** του κειμένου.
- ✓ **διαίρεση:** Η κοινωνία (γένος/διαιρετέα έννοια) διακρίνεται/διαιρείται σε δύο γενιές (είδη-μέλη της διαίρεσης) που προκύπτουν με βάση τη διαφορά στην ηλικία και την εποχή που μεγάλωσαν και τις διαφορετικές απόψεις που έχουν («Διαχρονικά οι δύο γενιές συγκρούονται. Οι νεότεροι, έχοντας γεννηθεί και αναπτυχθεί σε μια εποχή που...» και «Οι μεγαλύτεροι, με τη σειρά τους, οι πιο «ώριμοι...»). Με τη μέθοδο αυτή η συγγραφέας **περιγράφει-αναλύει** τις διαφορετικές απόψεις των δύο γενεών στις οποίες **εμβαθύνει** κι έτσι **ο λόγος γίνεται πιο σαφής-κατανοητός, εφόσον** ως αναγνώστες/αναγνώστριες αντιλαμβανόμαστε πώς αντιμετωπίζουν οι δύο πλευρές τον κόσμο. Συνεπώς, η συγγραφέας **καταφέρνει να αποδείξει με αντικειμενικότητα** το επιχείρημά της, εξετάζοντας και τις δύο οπτικές (νεότερων-μεγαλύτερων), **ενισχύοντας έτσι την πειστικότητα** του κειμένου.

¹Οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να επιλέξουν όποιους δύο τρόπους διακρίνουν στην ανάπτυξη της παραγράφου, ώστε να απαντήσουν σωστά στο ζητούμενο της άσκησης.

 Γλωσσικές επιλογές που διαμορφώνουν το απρόσωπο ύφος του δοκιμίου είναι:

- ✓ **παθητική σύνταξη:** «Λέγεται συνήθως ότι τα νιάτα είναι επαναστατικά»
- ✓ **κυριαρχεί το γ' ρηματικό πρόσωπο:** «τα νιάτα είναι επαναστατικά, αγαπούν», «δεν προσέχει τις πολύ λεπτές αποχρώσεις, βλέπει μονάχα τα βασικά χρώματα· δεν μετακινείται...», «Την ιστορία (των ιδεών του πολιτισμού) τη γράφουν και οι δύο...».
- ✓ **χρήση της κυριολεκτικής-αναφορικής λειτουργίας της γλώσσας:** «Γιατί υπάρχουν και νέοι συντηρητικοί, συμβιβαστικοί...»
- ✓ **υποτακτική σύνδεση προτάσεων/μακροπερίοδος λόγος:** «Όπως, αντίθετα, υπάρχουν και γέροντες ριζοσπαστικοί, που νεάζουν στις σκέψεις και στα αισθήματα, που ενθουσιάζονται για τις επαναστατικές καινοτομίες»
- ✓ **προσεγμένο λεξιλόγιο:** «καινοτομίες», «συντηρητικοί», «ριζοσπαστικοί που νεάζουν» κ.τλ.

 Γλωσσικές επιλογές που διαμορφώνουν το ποιητικό ύφος του δοκιμίου είναι:

- ✓ **ποιητικά σχήματα λόγου, όπως:**
  - το ασύνδετο κλιμακωτό σχήμα:** «Λέγεται συνήθως ότι τα νιάτα είναι επαναστατικά, αγαπούν τις μεγάλες καινοτομίες, απαιτούν ριζικές λύσεις, δεν δέχονται συμβιβασμούς», «προς νέες καταστάσεις, άγνωστες, αδοκίμαστες», «νέοι συντηρητικοί, συμβιβαστικοί, υποχωρητικοί»
  - εικονοπλασία:** «Χρειάζεται και ο συντηρητής· αυτός που θα αποθηκέψει, θα ξεκαθαρίσει και θα βάλει σε τάξη τα αποκτημένα.»
  - σχήμα παρομοίωσης:** «σαν τον Κρόνο ο επαναστάτης τρώει τα ίδια τα παιδιά του»
  - σχήμα προσωποποίησης και μεταφοράς:** «μπορεί να γεννηθεί γόνιμη ιστορική ζωή»
- ✓ **κυριαρχεί το γ' ρηματικό πρόσωπο:** «τα νιάτα είναι επαναστατικά, αγαπούν», «δεν προσέχει τις πολύ λεπτές αποχρώσεις, βλέπει μονάχα τα βασικά χρώματα· δεν μετακινείται...», «Την ιστορία (των ιδεών του πολιτισμού) τη γράφουν και οι δύο...».
- ✓ **συχνή χρήση της μεταφορικής-συγκινησιακής λειτουργίας της γλώσσας:** «τα χρόνια εκείνα ο άνθρωπος και στις εχθρότητες και στις συμπάθειές του είναι μαλακός· ότι δεν προσέχει τις πολύ λεπτές αποχρώσεις...», «Οι «νέοι» οδεύουν με ορμή προς καινούργιες κατακτήσεις», «Χρειάζεται και ο συντηρητής· αυτός που θα αποθηκέψει, θα ξεκαθαρίσει και θα βάλει σε τάξη τα αποκτημένα.» κ.τλ.

Ερώτημα 3° : σελ. 496

Ο τίτλος του Κειμένου 1 «Χάσμα των γενεών: τι είναι και κατά πόσο αποτελεί πρόβλημα της κοινωνίας;»:

- είναι **επικοινωνιακά αποτελεσματικός**, γιατί **σχετίζεται άμεσα με το περιεχόμενο** του υπόλοιπου κειμένου και αποδίδει το κεντρικό θέμα του, το οποίο είναι το «**χάσμα των γενεών**».
- Ειδικότερα, **ως προς τη δομή του**, παρατηρούμε ότι το θέμα **αναλύεται παραγωγικά**, καθώς **αναφέρει πρώτα την ονομασία-ειδικό όρο του φαινομένου «χάσμα των γενεών»**, το οποίο ορίζει στον πρόλογο του κειμένου, **απαντώντας στο ερώτημα του τίτλου «τι είναι»**: «Αυτή η σύγκρουση ανάμεσα στις ηλικίες ονομάζεται “χάσμα γενεών”, ένα πρόβλημα που ακόμη και σήμερα δεν παύει να υπάρχει». Στη συνέχεια, στο κύριο σώμα του κειμένου, **αποδεικνύει τη σοβαρότητα του προβλήματος αναφέροντας τα επιμέρους αίτια και τις αρνητικές συνέπειες του φαινομένου, απαντώντας έτσι και στο δεύτερο ερώτημα του τίτλου «κατά πόσο αποτελεί πρόβλημα της κοινωνίας;»**: «Διαχρονικά οι δύο γενιές συγκρούονται. Οι νεότεροι, έχοντας γεννηθεί και αναπτυχθεί σε μια εποχή που διαφέρει... Ως αποτέλεσμα, αναπτύσσουν το αίσθημα ότι ζουν σε ένα άφιλο περιβάλλον...οι μεγαλύτεροι γεμάτη υποκρισία και αναξιοκρατία. Οι μεγαλύτεροι, με τη σειρά τους, οι πιο «ώριμοι»...αντιμετωπίζουν τους νεότερους ως πλάσματα αδιάφορα για τα κοινά...» **Τέλος, καταλήγει σε μία ειδική συμβουλή προς το αναγνωστικό κοινό**: «Γι’ αυτό την επόμενη φορά που θα συγκρουστούν οι απόψεις σου με εκείνες κάποιου διαφορετικής ηλικίας, πριν τον κατηγορήσεις και του επιρρίψεις τις ανάλογες «ευθύνες», επανάφερε στη μνήμη σου τις λέξεις: διαφορετικότητα, σεβασμός, κατανόηση».
- Τα παραπάνω χωρία δικαιολογούν τη σχέση του τίτλου με το περιεχόμενο του κειμένου.

ΘΕΜΑ Γ: σελ. 496

Θεωρώ κεντρικό θέμα του κειμένου την αστείρευτη αγάπη της μάνας για την οικογένειά της. Η μάνα του αποσπάσματος μέσω της **αναδρομικής αφήγησης** νοσταλγεί θλιμμένη τον σύζυγο που την εγκατέλειψε και τα νεκρά παιδιά της («Θυμήθηκε...κάθε μεγάλο καημό. Πώς μάλωσε με τον άντρα της κι αυτός έφυγε, πως δεν υπήρχε πια το κοριτσάκι της...πως ο γιος της...ήταν νεκρός»), ώστε συνειδητοποιούμε ότι κάθε κακό που συμβαίνει στα αγαπημένα της πρόσωπα τη στιγματίζει εφ’ όρου ζωής. Στη συνέχεια, **ο διάλογος** που ανοίγει με τον γιο της, ο οποίος σπεύδει να της μεταφέρει τη χαρμόσυνη είδηση ότι γεννήθηκε το εγγονάκι της, («Με δίψα η φωνή της ρώτησε: «Πότε; Πότε;». «Τώρα!», φώναξε αυτός και το πρόσωπό του έλαμπε από χαρά.») αισθητοποιεί τη δύναμη της αγάπης της μάνας που απλώνεται σε όλα τα μέλη της οικογένειας που δημιούργησε και από την οποία αντλεί χαρά και παρηγοριά. Τέλος, **η τριτοπρόσωπη αφήγηση** της σκηνής που η «μάνα» σπεύδει να δει το εγγόνι της και φτάνοντας το αγκαλιάζει, «Στηρίχτηκε στη συνέχεια πάνω του και, ξεχνώντας τα γεράματά της, άρχισε να περπατάει γρήγορα... Έσκυψε, το άρπαξε με λαχτάρα και το έσφιξε στον κόρφο της, γλεντώντας τη ζεστασιά του γερού του κορμιού, που ήταν γεμάτο με καινούργια ζωή», αναδεικνύει τη συγκίνηση και την ελπίδα που γεννά μέσα της ο ερχομός του νέου μέλους της οικογένειάς της.

Διαβάζοντας το κείμενο συγκινήθηκα, γιατί σκέφτηκα ότι η μητέρα γεννά και ανατρέφει με δυσκολία τα παιδιά της, τα αγαπά ανιδιοτελώς κι είναι πάντα εκεί για

να τα βοηθήσει. Θλίβομαι, όμως, για τη μάνα του αποσπάσματος που βίωσε όλες αυτές τις απογοητεύσεις, ιδίως για την απώλεια των παιδιών της, αλλά και θαυμάζω το κουράγιο της να συνεχίζει να βρίσκει παρηγοριά στην οικογένειά της που μεγαλώνει.

(200 λέξεις)

→ Εντόπισε τους παραπάνω κειμενικούς δείκτες στο βιβλίο: Σ. Π. Αλπίτση, *Περνώντας από τη θεωρία στην πράξη – Νεοελληνική Γλώσσα & Λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου*, εκδόσεις αξία

→ αναδρομική αφήγηση: σελ. 450

→ διάλογος: σελ. 440

→ τριτοπρόσωπη αφήγηση: σελ. 439

ΘΕΜΑ Δ : σελ. 496

Κείμενο επιχειρηματολογίας:

- Λογική απόδειξη του θέματος με ορθά επιχειρήματα (έγκυρα και αληθή) και τεκμήρια-παραδείγματα από την καθημερινή ζωή.
- Κυριολεκτική γλώσσα και άλλες γλωσσικές επιλογές της επιχειρηματολογίας: εδώ θα χρησιμοποιήσουμε: ρητορικό ερώτημα, διαρθρωτικές λέξεις-φράσεις που δηλώνουν: αίτιο, αποτέλεσμα, συμπέρασμα, αποφαντικές προτάσεις με ρήματα σε έγκλιση οριστική που δηλώνουν βεβαιότητα (Α' Σκέλος) και προτάσεις επιθυμίας με ρήματα σε έγκλιση υποτακτική που δηλώνουν επιθυμία, χρέος (Β' Σκέλος) κ.τλ.
- Αυστηρή οργάνωση: πρόλογος-κύριο αποδεικτικό μέρος, επίλογος.
- Ο προβληματισμός του κοινού θα επιτευχθεί τόσο μέσω της απόδειξης όσο και μέσω της επιλεκτικής χρήσης συνυποδηλωτικής, συναισθηματικά φορτισμένης γλώσσας, α' πληθυντικού.

σελ. 497: Κρατώ σημειώσεις από τα κείμενα αναφοράς που θα με βοηθήσουν να αποδείξω τις θέσεις μου και να εμπλουτίσω το περιεχόμενο του κειμένου που θα γράψω.

Κείμενο 1:

- ✓ Οι νεότεροι, έχοντας γεννηθεί και αναπτυχθεί σε μια εποχή που διαφέρει έντονα από εκείνη των γονέων ή των παππούδων τους, καθώς έρχονται σε επικοινωνία μαζί τους και φτάνουν σε αντίπαλες απόψεις, διακρίνουν σε μεγάλο βαθμό τη διαφορά αυτή. (Α' Σκέλος)
- ✓ άφιλο περιβάλλον, όπου δεν υπάρχει κατανόηση και σεβασμός των προβλημάτων και των απόψεών τους. Βλέπουν την κοινωνία που τους παρέδωσαν οι μεγαλύτεροι γεμάτη υποκρισία και αναξιοκρατία. (Α' Σκέλος)
- ✓ πλάσματα αδιάφορα για τα κοινά, που εγκαταλείπουν τη θρησκεία και τις αξίες που αυτή πρεσβεύει, χωρίς σεβασμό απέναντι στα δικά τους ιδανικά και τις δικές τους αξίες. (Α' Σκέλος)

- ✓ κενό επικοινωνίας και καχυποψία που οφείλεται στη μεγάλη διαφορά της ηλικίας, αφού, καθώς η εποχή αλλάζει, οι νεότερες γενιές αποκτούν διαφορετικά ιδανικά και προτεραιότητες. (Α΄ Σκέλος)
- ✓ Εκείνο που πρέπει να κατανοήσουν και να συνειδητοποιήσουν τόσο οι μεν όσο και οι δε είναι η διαφορετικότητα. Κάθε γενιά κατέχει τα δικά της χαρακτηριστικά, τις δικές της βλέψεις για το μέλλον, το δικό της όραμα. Υπάρχει ανάγκη προσέγγισης των γενεών και αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω αμοιβαίας κατανόησης και συμβιβασμών. (Β΄ Σκέλος)
- ✓ μετατόπιση ευθυνών (Α΄ Σκέλος)
- ✓ η επικράτηση εγωιστικών τάσεων (Α΄ Σκέλος)
- ✓ Ο διάλογος και η υποχωρητική στάση αποτελούν σχεδόν πάντα το μέσο για τη γεφύρωση οποιασδήποτε ασυμφωνίας. (Β΄ Σκέλος)
- ✓ Τόσο όμως οι μεγαλύτεροι όσο και οι μικρότεροι πρέπει να είναι αλληλέγγυοι: οι πρώτοι να μεταβιβάζουν υγιή παιδεία στους νεότερους και οι δεύτεροι να τους εξοικειώνουν με ό,τι νέο καταπιάνονται, ώστε η κοινωνία να είναι ενωμένη και να λειτουργεί ομαλά. (Β΄ Σκέλος)
- ✓ επανάφερε στη μνήμη σου τις λέξεις: διαφορετικότητα, σεβασμός, κατανόηση. (Β΄ Σκέλος)

Κείμενο 2:

- ✓ συνήθως ότι τα νιάτα είναι επαναστατικά, αγαπούν τις μεγάλες καινοτομίες, απαιτούν ριζικές λύσεις, δεν δέχονται συμβιβασμούς· και αυτό πράγματι είναι η χάρη και η δόξα τους. Λέγεται, ακόμα, ότι τα γεράματα είναι κατά κανόνα συντηρητικά, ηλικία των συμβιβασμών (Α΄ Σκέλος)
- ✓ Μόνο, λοιπόν, από τη διαλεκτική των δύο λειτουργιών μπορεί να γεννηθεί γόνιμη ιστορική ζωή· ανανέωση των παλαιωμένων θησαυρών από το ένα μέρος και, από το άλλο, καταξίωση των νέων που έρχονται να μπουν στη θέση εκείνων. (Β΄ Σκέλος)

 Στο υπόδειγμα που ακολουθεί έχει χρησιμοποιηθεί πορτοκαλί γραφή σε σημεία που εμπνεύστηκε ο πομπός από τα κείμενα αναφοράς που μελέτησε. Επίσης, τα επιχειρήματα που «έχτισε» ο/η συγγραφέας έχουν εμπλουτιστεί με τη βοήθεια του υλικού που μελέτησε στις σελίδες της ενότητας του βιβλίου (σελ. 479 & 480-481)

Η κοινωνία είναι ένα σώμα με πολυποίκιλη σύσταση. Άνθρωποι διαφόρων ηλικιών, με διαφορετικά βιώματα και εμπειρίες καλούνται να συνυπάρξουν αρμονικά. Δυστυχώς, όμως, αυτή η συνύπαρξη συχνά συναντά προσκόμματα που διαταράσσουν τις σχέσεις των μεγαλύτερων σε ηλικία με τους νεότερους, οι οποίοι πρέπει να βρουν τρόπους να συμπορευτούν, προκειμένου να συμβάλλουν από κοινού στη **γέννηση μιας γόνιμης ιστορικής ζωής**.

Το φαινόμενο του χάσματος των γενεών, δηλαδή της σύγκρουσης μεταξύ ατόμων διαφορετικών ηλικιών, οφείλεται σε συγκεκριμένους λόγους. Πρωτίστως, το **κενό επικοινωνίας και η καχυποψία μεταξύ νεότερων και μεγαλύτερων οφείλεται στην ηλικιακή διαφορά, αφού τα άτομα ζουν σε διαφορετικές εποχές, με διαφορετικές συνθήκες ζωής, άλλα ήθη κι αντιλήψεις, διαφορετικά ιδανικά και προτεραιότητες**. Δεν είναι, όμως, μόνο η διαφορά της ηλικίας που εκτρέφει το φαινόμενο. Στην όξυνση του συντελεί και η διαφορά των ρόλων. Ειδικότερα, οι

γονείς, ως οι μεγαλύτεροι και πιο ώριμοι, αισθάνονται ότι έχουν χρέος να προστατεύσουν τα παιδιά τους, γιατί, ως νεότερα και πιο άπειρα, αποδεικνύονται συχνά ασυλλόγιστα και παρορμητικά, γεγονός που τους φοβίζει μήπως κάνουν κάποιο σοβαρό σφάλμα που θα είναι δύσκολο έπειτα να επανορθώσουν. Από την άλλη, συνήθως τα νιάτα διεκδικούν έντονα την ανεξαρτητοποίησή τους, είναι επαναστατικά, τολμούν χωρίς να φοβούνται το ενδεχόμενο του «λάθους», καταδικάζοντας τη συμβιβαστική τάση των ενηλίκων. Συνεπώς, η σύγκρουση ανάμεσα στις διαφορετικές γενιές είναι ουσιαστικά αναπόφευκτη.

Μολαταύτα, κανένα χάσμα δεν είναι αγεφύρωτο αν υπάρχει καλή διάθεση και από τις δύο πλευρές. Ασφαλώς, οι μεγαλύτερης ηλικίας φέρουν και μεγαλύτερη ευθύνη, γιατί ως πιο ώριμοι πρέπει να κατανοήσουν ότι κάθε γενιά έχει τα δικά της χαρακτηριστικά και τις δικές της βλέψεις για το μέλλον, που διαμορφώνονται από τον ξεχωριστό τρόπο σκέψης και ζωής που επιβάλλει η εποχή. Γι' αυτό χρειάζεται να συμπεριφερθούν με σύνεση και ταπεινότητα απέναντι στους νεότερους και μέσα από τον διάλογο να προσπαθήσουν να κατανοήσουν τις ανάγκες τους και να αναγνωρίσουν το δικαίωμά τους να οραματίζονται ένα μέλλον διαφορετικό. Από την άλλη πλευρά, οι νέοι επιβάλλεται να αναγνωρίσουν τις προσπάθειες των μεγάλων να τους προσφέρουν παιδεία και κάθε άλλο αγαθό. Παράλληλα, όμως, χρειάζεται δίχως εγωισμό και απερισκεψία να κρίνουν τον κόσμο που εκείνοι δημιούργησαν κι έπειτα να προσπαθήσουν να καλύψουν τα όποια κενά του με νηφαλιότητα, ευγένεια και υπευθυνότητα.

Συγκεφαλαιώνοντας, το χάσμα των γενεών είναι ένα φαινόμενο που διχάζει την κοινωνία και της στερεί δυνατότητες. Γι' αυτό χρειάζεται όλοι να ευαισθητοποιηθούμε και αλληλέγγυοι να ατενίσουμε το κοινό μας μέλλον, εκτιμώντας τα στέρεα θεμέλια του παρελθόντος-παρόντος.

(392 λέξεις)